

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. II. An furtum sit peccatum ex genere suo mortale, & unde ejus materiæ gravitas desumatur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

Infero tertio marito fieri veram injuriam, licet det consensum in uxoris adulterium; quia uxor independenter à viri consensu obligatur vi contractus matrimonialis adherere soli marito. Gen. 2. *adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una*, atqui obligatio vi contractus est obligatio ex Justitia Cardenas *ad proposit. Innocent. XI. Dissert. 30. n. 24.*

Infero quarto solutio usuræ respectu fœneratoris, & pecuniæ promissæ la-

troni, aut cujusvis promissionis gravi metu injustè extortæ non cessat continere injuriam, quia nullo titulo transfertur jus in fœneratorem aut latronem; non in fœneratorem titulo mutui, aliàs transiret in illum jus ex debito, repugnat autem ut titulo mutui sit debitum dandi usuras; Pariter in latronem nequit transferri, nisi mero titulo promissionis gratiæ quæ, ut transferat, debet esse libera ab omni coactione.

§. II.

An furtum sit peccatum ex genere suo mortale, & unde ejus materiæ gravitas desumatur.

284. **D**ico primò furtum est peccatum ex genere suo mortale cum S. Thom. *quæst. 66. Art. 6.* est de fide ex 1. Cor. 6. *Neque fures, neque rapaces Regnum DEI possidebunt, & ex præcepto septimo Decalogi, non furtum facies*: prohibita autem in Decalogo esse ex genere suo mortalia docet Christus Matthæi 19. requirens Decalogi observantiam ut necessariam ad salutem. Ratio est: quod illud sit mortale, quod ex proprio suo objecto gravitatem continet, sive ut loquitur Haunoldus cujus levis prohibitio non sufficit ad præcavenda damna ex peccato secutura, si hoc non esset graviter prohibitum; tale autem est furtum.

Difficultas modo est, quanta debeat esse materia, ut ex genere suo furti objectum contineat gravitatem? concordant

omnes, requiri quantitatem, quæ ablatâ proximo inferat notabile damnum, at hoc ipsum non constat, quantum esse oporteat illud; ut notabile censeatur. Hac in re quot capita, tot serè sententiæ.

Duo sunt extremè oppositæ, ad quarum unam referuntur cæteræ: Prima negans dari quantitatem absolutam in persona extranea, quæ respectu omnium statuum hominum sit notabilis, sed duntaxat respectiva, id est, per ordinem ad personæ furto damnificatæ fortunas magnas, vel medicores aut pauperes, item ad tempus, scilicet, an sit rerum Caristia, aut abundantia; ad locum, ubi magna, aut exigua reperitur pecunia, dum hæc aufertur. Ratio, quia gravitas furti provenit ex damno proximo injustè illato, atqui non omnes patientur æqua-

le damnum semper, nec ubique ex eadem re ablata, ergo rei ejusdem ablatio nec respectu omnium, nec respectu ejusdem omni tempore, & loco est æquale damnum, ergo ut sit grave damnum major requiritur materia respectu unius, quam alterius. Hanc sententiam docent plurimi distinguentes quatuor horum classes.

Prima comprehendit Reges, & magnos divites (secundum Haunoldum ille solum dicitur formaliter dives, qui abundat rebus ultra quam sit necessarium ad conservationem sui status, quem profiteretur) five illos omnes, qui secundum statum suum splendide alunt familiam.

Secunda communes seu mediocriter divites. Tertia mechanicos, seu ex arte, & opere viventes. Quarta pauperes seu mendicato viventes.

Respectu primæ classis asserunt esse gravem materiam unum aureum, alij scutum, seu coronatum. Respectu secundæ quatuor regales, five argenteos, italicè Julios, valet autem Julius apud Bufenbaum nostrates undecim crucigeros, secundum Laym. *L. 3. tract. 3. p. 1. c. 1. num. 2.* quatuor, aut quinque pazos Respectu tertiæ duos regales & respectu quartæ unum, à qua sententia non multum discrepat Laym. *num. 3.*

Coincidit Gormaz *Disput. 13. n. 693.* docens ut pensetur gravitas injuriæ in bonis fortunæ attendendam esse qualitatem personæ, postea *num. 699.* statuit, quod sufficit ad materiam gravem unius diei victus personæ, cui sit furtum, proportionatus, hanc autem victus proportionem exponit à *n. 712.* advertens victus nomine hic intelligi solum esum, & potum (scilicet vestitum) necessarium ad vitam alen-

dam exclusis delicijs, & delicatis cibis, pròinde se extendentem ad parvas alimentas unicuique necessarias, & proportionatas personæ, cui sit furtum; earum valorem respectu pauperum asserit esse unum julium, respectu Regis valorem unius scuti, tandem *num. 718.* concludit, victum præfatum unius diei ita esse materiam gravem furti, ut omnis ea minor censenda sit levis, ne autem lector legens apud Doctores quatuor allatas classes patriarum æquivocationem, Notat ad materiam gravem non requiri in quavis classe integram quantitatem relatè ad quodvis individuum sub illa contentum, cum inter individua scujusvis aliqua diversitas inveniri possit prudentum judicio solum metiendi: unde per illam classium distinctionem significatur, quod E. g. in prima aureus aut scutum relatè ad omnes sit materia gravis, & sic de reliquis.

Secunda sententia contendit pro quantitate absoluta assignanda (non habita ratione personarum, quibus sit furtum) sufficientem ad mortale ex objecto, seu ex genere suo etiam respectu ditissimi Principis. In hac autem assignanda mire variant Doctores. Navarrus enim determinat dimidium julium; Salas unum; Lessius cum Medina duos, Valentia cum Rebello tres, Sanchez cum communione quatuor, Vega quinque. Giannus quantitatem congruæ sustentationis hominis plebæi unico die pro cibis ordinarijs, vestitu & habitatione sufficiente ad bonam sui conservationem absque luxu, qualem cibum, & potum communiter habent cives & opifices. Hanc sententiam approbat Haunol. *tract. 2. n. 329.* eam brevius comprehendens, nempe mercede diurnâ, quam Plebeius opifex mere-

meretur, opifex inquam, qui non sit merus operarius (qualis est fossor, cui merces diurna est) gravis materia respectu eorum, qui non habent pingues facultates secundum Molina. *Disput. 585. n. 2.* aureus autem respectu cujusvis etiam Regis) quam mercedem in Bavaria vicinisque partibus putat communiter esse medium florentinum.

285. Dico secundò esse nimis laevam, & improbabilem Sententiam asserentem apud Petrum Navar. *L. 3. de restit. c. 1. n. 31.* nec centum aureos sufficere ex natura rei ad mortale furtum, uti etiam Bannez *2. 2. q. 66. Art. 6.* excusantem à mortali filium furantem prædixit Patri quinquaginta aureos, & officialem Regium dispensatorem multorum millium aureorum, usurpantem 100. aut 200. Ratio: quia prudens ferè omnium judicium tantæ summæ jacturam ex se considerata censet gravem, & quia etiam plerique prudentes viri existimant, unum aureum esse gravem materiam, sententia postulans plus duobus aureis videtur esse evidenter falsam. Ex opposito opinio Navarri de dimidio Julio, & Salas de uno ex opposito prudentum consensu etiam est falsa; Lessij, Valentia, & Rebelli accedit ad nostram mox asserendam.

Sententia stans pro quantitate respectiva est practicè probabilis, utpote gravissimorum Doctorum, uti sunt Lugo, Laym, Bonnacin, aliique plures: probabilior tamen mihi videtur assignans quantitatem absolutam sufficientem ad vitam nostram diurnam commodè transigendam in sensu Haunoldi & Giatini expositam, qualis vita est media inter pauperiores, & ditiores, horum enim vita est nimis

splendida, pauperum verò nimis misera, ergo media est commoda (hæc sententia etiam respectu Principis plus non requirit, uti requirit Gormaz cum alijs victum proportionatum personæ, cui aufertur) unde cum non ubiquè eadem summa pecuniæ sufficiat, quo commodo diurno victu, quanta tali tempore, & loco est necessaria, tanta requiritur ubi pro mortali furto, ita, ut infra eam quantitas censenda sit levis.

Pars prima de probabilitate practica respectivæ quantitatis suadetur tum auctoritate Doctorum tum praxi confessoriorum, ac solutione Argumentorum contra eam objectorum ab Esparza, quæ solvit Haunold, à n. 292.

Pars secunda, de probabiliore quantitate absolutæ probatur: Ea quantitas sufficit pro furto mortali, cujus ablatio in Substantia nocet cuivis graviter; sed ablatio quantitatis sufficientis ad commodam diurnam sustentationem cuivis graviter nocet, ergo. Major est omnium minor probatur, ejus quantitatis ablatio cuivis graviter nocet, quæ impedit finem in bonis fortunæ à natura intentum: finis enim in his bonis principaliter intentus non potest non esse magnum naturæ commodum; e contra ejusdem impeditio & jactura necessario graviter cuivis nocet, hunc finem impedit ablatio quantitatis sufficientis pro commoda diurna sustentatione: vita enim est primum hominis bonum, fortunæ bona natura destinavit primario ad vitam alendam, ergo naturæ finis in fortunæ bonis principaliter intentus est commoda diurna sustentatio, nempe ne sentiamus molestias famis, & sitis, & similia, ergo, ejusmodi medium à natura principaliter intentum est valde vi-

ta commodum, utpote depulsum tanti diurni incommodi, ergo etiam à contrario ablatio aut impeditio talis medij depulsi tanti mali, quale est fames & sitisürgens diurna est graviter vitæ incommoda, seu graviter nocet.

Pars tertia sequitur ex secunda: quia quantitas insufficientis ad congruam sustentationem à natura principaliter intentam ex nullo capite censenda est materia gravis, unde dato quod florenus medius sit valor commodæ congruæ sustentationis accipiens unico obulo minus non peccat mortaliter mortalitate furti. Haunold. n. 330. post Tannerum, nam etiam in naturalibus sæpe minimæ qualitatis aut quantitatis adjectione tota natura mutatur: sic lignum de non igne transit in ignem adjecto solo gradu octavo caloris, gutta unica adjecta cæteris mergit navim, ictus de se levis additus prævijs, occidit alias non moriturum, unde nego quod ægre prudenter ferre possit is (qui bene ponderat diminutionem unius obuli) si in hac suppositione quis fureretur illi minus obulo, quam sit medius florenus: unde obulus est ultimum indivisibile constitutivum medij floreni.

Nagandum pariter est juxta hanc Sententiam, quod comoda sustentatio in eadem Regione sit inæqualis: verum est plus insumere Principem, quam di-

vitem, plus hunc, quam communem Opificem &c. ast nego illum excessum spectare ad commodum, seu ad frugalem, sed ad splendidam sustentationem.

Verum est, quod ditior defectum quantitatis sufficientis pro comoda sustentatione facilius reparer, quam communis civis, aut pauper, dum ex hoc adversarij inferunt sic: ergo non æquè sentiunt damnum, sed ubi non est æquale damnum, non est æquale peccatum furti, juxta nos autem foret æquale. Respondeo Distinguo consequens non æquè sentiunt damnum substantiale Nego consequentiam, quod unus præ alio difficilius possit reparare damnum non provenit ex Substantia rei ablata, sed ex circumstantia extrinseca, quæ accenseri debet damno emergenti, gravitas autem furti nequit desumi ex hac secundi generis difficultate, aliàs furtum 200. aureorum factum habenti annua 4000. aureorum non foret mortale, utpote facilius reparabile ob præsentiam alterius pecuniar, quam damnum unius aurei in communi opifice: igitur solum probat Argumentum, quod respectu Principis aut divitis &c. non sit mortale quoad circumstantiam damni emergentis ex reparabilitate, secus quoad substantiam. Per hæc facile soluta manent argumenta adversariorum,

